

Remissvar angående betänkandet ”På goda grunder – en åtgärdsgaranti för läsning, skrivning och matematik” SOU 2016:59

Piteå Kommun 20161030

Betänkandet som ligger till underlag för följande kommentarer från Piteå Kommun är resultatet av utredningen om en läsa-skriva-räkna-garanti .

Sammanfattande synpunkter

Piteå Kommun ställer sig positiv till att ”läsa-skriva-räkna garanti” istället benämns och betraktas som ”Åtgärdsgaranti för läsning, skrivning och matematik” eftersom vi aldrig kan garantera att någon lär sig, men vi kan garantera att vi gör allt som står i vår makt för att skapa förutsättningar. Positivt är också att utredningen slår fast att en förutsättning för detta är kompetens. Utredningen använder ordet Kompetensgaranti och föreslår en rad kompetenshöjande insatser till vilka Piteå Kommun är positiv med den reservationen att medel också bör tillföras i alla delar av de kompetenshöjande insatserna. Detta för att skapa goda förutsättningar och garantera likvärdighet både inom kommuner och mellan kommuner. Piteå Kommun är positiv till de förändringar som föreslås men vill understryka att det förutom en analys av elevens kunskapsutveckling också bör ske en analys av undervisningen. Piteå Kommun anser att för att på sikt åstadkomma en stadig förbättring är det viktigt att undervisningen också analyseras. Det är naturligtvis viktigt att eleven får rätt stöd men det är minst lika viktigt att den förebyggande undervisningen granskas och förbättras så att andelen elever som behöver stöd på sikt blir mindre.

När det gäller forskningsöversikten i utredningen ges läsning betydligt större utrymme än skrivning och matematik.

Kommentarer till betänkandet och de förändringar som föreslås

Nedan följer Piteå Kommuns kommentarer till betänkandets olika delar och dess förslag till förändringar. Kommentarererna är numrerade för att underlätta för läsaren.

Ur betänkandet:

Syfte med åtgärdsgarantin

De viktigaste syftena med åtgärdsgarantin är:

•att alla elever ska genomgå en obligatorisk kartläggning i förskoleklassen och genomföra nationella bedömningsstöd i årskurs 1 och 3.

- 1. Kommentar:** Piteå Kommun ställer sig positiv. Kartläggning genomförs redan i de flesta förskoleklasser. Ett gemensamt nationellt underlag för kartläggningen är enbart positivt då det gagnar likvärdigheten och bygger på den senaste forskningen. Viktigt dock att också undervisningen utvärderas så att vi på sikt minskar andelen som är i behov av stöd.

Ur betänkandet:

•Elever i behov av stöd ska garanteras rätt till tidigt stöd i sin läs-, skriv- och matematikutveckling

2016-12-07

2. **Kommentar:** Piteå Kommun ställer sig positiv men det saknas idag tillräcklig kompetens och det förutsätter att förskoleklassen blir obligatorisk

Ur betänkandet:

•*Elever i behov av stöd garanteras att personal med specialpedagogisk kompetens deltar i analys, planering och uppföljning av stödåtgärderna.*

3. **Kommentar:** En klar kvalitetssäkring men man får akta sig så att ansvaret för den goda undervisningen inte hamnar i Specialpedagogens knä. Det är alla lärares ansvar. Huvudmannen kan också få problem med kompetensförsörjning

Ur betänkandet:

Åtgärdsgaranti i årskurs 1 och 3

En ny bestämmelse om åtgärdsgaranti för elever i grundskolan, specialskolan och sameskolan ska införas i skollagen. Åtgärdsgarantin innebär att om resultatet av ett nationellt bedömningsstöd för årskurs 1 i svenska, svenska som andraspråk och matematik visar att en elev riskerar att inte uppnå kunskapskraven ska det ske en analys av elevens kunskapsutveckling.

4. **Kommentar:** Piteå Kommun anser att för att på sikt åstadkomma en stadig förbättring är det viktigt att undervisningen också analyseras. Det är naturligtvis viktigt att eleven får rätt stöd men det är minst lika viktigt att den förebyggande undervisningen granskas och förbättras så att andelen elever som behöver stöd på sikt blir mindre.

Ur betänkandet:

Analysen av resultaten och planeringen av stödåtgärderna ska göras av den ansvariga läraren i samråd med personal med specialpedagogisk kompetens.

5. **Kommentar:** Piteå Kommun är positiv men efterfrågar en tydlig definition av vad som avses med specialpedagogisk kompetens.

Ur betänkandet:

Stödåtgärderna ska sättas in skyndsamt enligt den process som finns i stödlagstiftningen redan i dag. Utredningen föreslår inga förändringar av stödlagstiftningens grundstruktur med extra anpassningar och särskilt stöd med anledning av åtgärdsgarantin.

6. **Kommentar:** Piteå Kommun har inga invändningar.

Ur betänkandet:

Utredningen föreslår dock att elevens extra anpassningar ska dokumenteras i den individuella utvecklingsplanen.

7. **Kommentar:** Piteå Kommun tycker att det är ett rimligt förslag som passar bra in i det arbete som redan görs.

Ur betänkandet:

Åtgärdsgarantin gäller också om resultaten av bedömningsstöd i årskurs 3 (årskurs 4 i specialskolan) visar att en elev riskerar att inte uppnå kunskapskraven.

8. **Kommentar:** Piteå Kommun är positiv till detta.

Ur betänkandet:

2016-12-07

Utredningen instämmer i Provutredningens förslag att de nationella proven i årskurs 3 ska ersättas av bedömningsstöd.

9. Kommentar: Piteå Kommun är positiv till detta.

Ur betänkandet:

Skolverket bör, enligt utredningen, få i uppdrag att revidera bedömningsstöden i årskurs 1 och 3, så att de tydligare visar vilka elever som behöver stöd i sin läs-, skriv- och matematikutveckling.

10. Kommentar: Piteå Kommun är positiv till att stöden görs mer finmaskiga. Det skulle vara arbetsbesparande och borga för en bättre kvalitet om skolorna slapp komplettera de nationella stöden med hemsnickrade eller kommersiella lösningar för att vara säkra på att man fångat upp alla elever.

Ur betänkandet:

Åtgärdsgarantin innebär att läraren i samråd med personal med specialpedagogisk kompetens ska analysera resultaten och planera stödåtgärder.

11. Kommentar: Piteå Kommun anser att för att på sikt åstadkomma en stadig förbättring är det viktigt att undervisningen också analyseras. Det är naturligtvis viktigt att eleven får rätt stöd men det är minst lika viktigt att den förebyggande undervisningen granskas och förbättras så att andelen elever som behöver stöd på sikt blir mindre.

Ur betänkandet:

I slutet av årskurs 3 (årskurs 4 i specialskolan) ska det ske en uppföljning av de insatser som har vidtagits, även här i samråd med specialpedagogisk kompetens.

12. Kommentar: Piteå Kommun anser att det också bör följas upp hur undervisningen som helhet har fungerat och om läraren har behov av ytterligare kompetensutveckling eller stöd.

Ur betänkandet:

Resultatet av uppföljningen ska överföras till den lärare som ska ansvara för eleven i årskurs 4 (årskurs 5 i specialskolan).

13. Kommentar: Piteå Kommun är positiv.

Ur betänkandet:

Skolverket ska få i uppdrag att utarbeta allmänna råd för hela det område som berörs av åtgärdsgarantin.

14. Kommentar: Piteå Kommun ställer sig positiv till detta men påpekar att fokus måste ligga på undervisningen och inte på "eleven som ska tränas upp".

Ur betänkandet:

Skolinspektionens tillsyn omfattar alla krav på huvudmännen som följer av skollagstiftningen och därför kan Skolinspektionen även granska om huvudmannen lever upp till åtgärdsgarantin.

15. Kommentar: Piteå Kommun har inga invändningar.

2016-12-07

Ur betänkandet:

Att garantin är uppfylld innebär därmed att huvudmännen och skolorna har följt den process som beskrivs i bestämmelserna om åtgärdsgaranti i respektive skolform.

16. Kommentar: Piteå Kommun är positiv. Processen som beskrivs bör redan nu vara en del av det systematiska kvalitetsarbetet.

Ur betänkandet:

Åtgärdsgaranti i förskoleklassen

För att garantera att elever i behov av stöd hittas så tidigt som möjligt föreslår utredningen att en bestämmelse om en åtgärdsgaranti för förskoleklassen ska införas i skollagen.

17. Kommentar: Piteå Kommun är positiv till detta men det förutsätter att förskoleklassen blir obligatorisk. Det kräver också fortbildning av förskollärarna.

Ur betänkandet:

Den innebär att en obligatorisk kartläggning ska genomföras av varje elevs språkliga medvetenhet och matematiska tänkande.

18. Kommentar: Piteå Kommun är positiv till detta och har förtroende för den forskningsbakgrund som kartläggningens fokus utgår ifrån. Piteå Kommun är inte enig med utredningen om att kartläggningen kan ske inom ramen för undervisningen utan utökning av tid och personal.

Ur betänkandet:

Om resultatet av kartläggningen visar att en elev riskerar att inte utvecklas i riktning mot de kunskapskrav som senare kommer att ställas i årskurs 1 och 3 ska det ske en analys av elevens språkliga och matematiska utveckling.

19. Kommentar: Piteå Kommun anser att för att på sikt åstadkomma en stadig förbättring är det viktigt att undervisningen också analyseras. Det är naturligtvis viktigt att eleven får rätt stöd men det är minst lika viktigt att den förebyggande undervisningen granskas och förbättras så att andelen elever som behöver stöd på sikt blir mindre. Detta är ett arbete som bör börja redan på förskolan. Det kommande kartläggningmaterialet för förskoleklassen bör kompletteras med stöd för att granska undervisningen så som Nya Språket Lyfter fungerar som komplement till de befintliga bedömningsstöden i åk 1-3. Huvudmannen bör skapa förutsättningar för att matematikutvecklare, språk- läs- och skrivutvecklare, pedagogistor, elevhälsan, specialpedagoger och andra utvecklare tillsammans kan utgöra ett samordnat stöd för utveckling av de pedagogiska verksamheterna från förskola och genom hela grundskolan. Med utgångspunkt i utredningen bör de gemensamma nämna vara språklig medvetenhet, högläsning, ordförråd, ramsräkning, ett-till-ett principen, antalsbestämning, känna igen talmönster, förmåga att räkna framåt och bakåt samt att uppfatta små tal.

Ur betänkandet:

2016-12-07

Analysen ska göras av den ansvariga förskolläraren eller ansvariga läraren i samråd med personal med specialpedagogisk kompetens. Resultatet av analysen ska skyndsamt läggas till grund för en bedömning av elevens behov av stödåtgärder.

20. Kommentar: Piteå Kommun är av den åsikten att resultatet också bör leda till att skyndsamt modifiera undervisningen för att på bästa sätt vara ett stöd för alla elevers kunskapsutveckling.

Ur betänkandet:

I slutet av förskoleklassen ska det i samråd med personal med specialpedagogisk kompetens ske en uppföljning av de stödinsatser som har skett.

21. Kommentar: Piteå Kommun anser att det också bör följas upp hur undervisningen som helhet har fungerat och om förskolläraren eller läraren har behov av ytterligare kompetensutveckling eller stöd.

Ur betänkandet:

Resultatet ska föras vidare till den lärare som ska ansvara för eleven i årskurs 1 i grundskolan, sameskolan eller specialskolan.

22. Kommentar: Piteå Kommun är positiv till detta. Bra att det formaliseras.

Ur betänkandet:

Av likvärdighetskäl ska Skolverket få i uppdrag att ta fram ett nationellt material som ska användas vid kartläggningen av elevernas språkliga medvetenhet och matematiska tänkande.

23. Kommentar: Piteå Kommun är positiv till detta och vill framhålla att detta material också bör innehålla eller kompletteras av stöd till undervisningen på likande sätt som Nya Språket Lyfter.

Ur betänkandet:

Kompetensutveckling

För att kunna arbeta i enlighet med åtgärdsgarantin behöver förskollärare och lärare kompetensutveckling. Utredningen föreslår att det tas fram nya moduler i Läs- och Matematiklyftet för förskollärare och lärare i förskoleklassen och lärare i årskurs 1–3. Modulerna ska behandla läs-, skriv- och matematikutveckling hos yngre elever, kartläggning och stödåtgärder.

24. Kommentar: Piteå Kommun ställer sig positiv till detta men efterfrågar statliga bidrag till handledare. Huvudmannen bör ta ställning till om ett deltagande i ett sådant lyft ska vara obligatoriskt eller behovsstyrt.

Ur betänkandet:

Förskollärare i förskoleklassen ska erbjudas kompetensutveckling i läs-, skriv- och matematikutveckling, som motsvarar cirka 15 högskolepoäng.

25. Kommentar: Piteå Kommun är i sak positiv men efterfrågar medel för att kunna erbjuda fortbildning på arbetstid. Fortbildning och tillräcklig kompetens är en förutsättning och då behöver medel skjutas till för att garantera likvärdighet inom och mellan kommuner. Möjligen bör man också formulera något slags lägsta kompetenskrav eller obligatorium.

2016-12-07

Ur betänkandet:

Utredningen föreslår också insatser för kompetensutveckling av speciallärare och specialpedagoger samt för rektorer och huvudmän.

26. Kommentar: Piteå Kommun anser att språk- läs och skrivutvecklare eller liknande med ett övergripande ansvar för språk- läs och skrivutveckling också skall ges möjlighet till kompetensutveckling för att på bästa sätt kunna vara ett stöd till rektorer och pedagoger i implementeringen av Åtgärdsgarantin.

Ur betänkandet:

Fördelning, omfördelning och förstärkning av resurser

Åtgärdsgarantin ställer krav på en ny obligatorisk kartläggning i förskoleklassen och ökade insatser av personal med specialpedagogisk kompetens i förskoleklass och årskurs 1 och 3 i grundskolan och sameskolan (i specialskolan årskurs 1 och 4). Huvudmännen ska kompenseras för de nya åtagandena.

27. Kommentar: Piteå Kommun ställer sig positiv till detta.

Ur betänkandet:

Enligt utredningen ska huvudmannen kunna ansöka om ett statsbidrag för nyanställning av speciallärare och specialpedagoger.

28. Kommentar: Piteå Kommun ställer sig positiv till detta men befarar att det blir svårt att hitta behörig personal. Huvudmannen bör ta ställning till i vilken utsträckning fler specialpedagoger /speciallärare skall utbildas via lärarlyftet där huvudman kan söka statsbidrag som motsvarar 70 procent av kostnaden för ersättningen till läraren eller förskolläraren. Möjligheten har funnits från ht 2016 och föreslås förlängas till 2022 vilket Piteå Kommun är positiv till

<http://www.skolverket.se/skolutveckling/statsbidrag/grundskole-och-gymnasieutbildning/lararlyftet-tva/lararlyftet-tva-1.158875>

Ett annat alternativ är att lärare ges möjlighet att skaffa specialpedagogiskt kompetens genom ”Specialpedagogik för lärande” som är ett lyft inom specialpedagogik för alla lärare på likande sätt som läslyftet och matematiklyftet. Här ges bidrag för handledare och för deltagande lärare och det finns ett krav på att fortbildningen ska ske inom arbetstid.

Tid för insatsen 2016-2019 <http://www.skolverket.se/kompetens-och-fortbildning/larare/specialpedagogik-for-larande-1.251359>

Ur betänkandet:

Utredningen föreslår också ett statsbidrag till undervisning utanför timplanebunden tid, lovskola och läxhjälp för årskurs 1–3.

29. Kommentar: Piteå Kommun ställer sig positiv till detta.

Ur betänkandet:

Genomförande och utvärdering

30. Kommentar: Piteå Kommun ställer sig bakom utredningens förslag att åtgärdsgarantin ska genomföras den 1 juli 2018. I genomförandet nämns kompetensutveckling av rektorer och huvudmän under ht 17 samt vt 18. Denna grupp

2016-12-07

bör enligt Piteå Kommun utökas till att också innefatta språk- läs och skrivutvecklare eller likande med ett övergripande ansvar för läs- och skrivutveckling.

Ur betänkandet:

Utredningen antyder att resultat av kartläggningen i förskoleklass, åk 1 och 3 samlas in, sammanställs och sparas av huvudmannen för att om 3 år kunna utvärdera

- om processen med kartläggning och användningen av specialpedagogiskt stöd i analysen och planering av stödåtgärder har börjat fungera

- om åtgärdsgarantin påverkat verksamheten eller om den blivit en formalitet. Vilka åtgärder görs och hur ofta?

- om åtgärdsgarantin lett till omfördelning av specialpedagogresurser mot de yngre åldrarna

- hur resultaten i svenska , svenska som andraspråk och matematik har förändrats

31. Kommentar: Piteå Kommun är i princip positiv till detta men det uppfattas som en ny obligatorisk arbetsuppgift som bör tilldelas medel enligt finansieringsprincipen.

Huvudmannen bör redan nu planera för sådan insamling av resultat och på vilket sätt den ska sammanställas. Piteå Kommun bör också ta ställning till hur sammanställningen ska användas för att på central nivå skapa förutsättningar för en uppfyllelse av Åtgärdsgarantin.

Ur betänkandet:

Angående framtidsfrågor. Exempel på sådana frågor, där det finns behov av fortsatt utredning, är läsning och skrivning på andra språk än svenska, stöd i svenska som

andraspråk för nyanlända elever, lärarutbildningen, behov av forskning och utvecklingsarbete samt

läsning på fritidshem

32. Kommentar: Piteå Kommun saknar speciellt tankar kring läsning och skrivning på andra språk än svenska och i svenska som andraspråk för nyanlända elever. Intressant är också läsning på fritidshem.

Ur betänkandet:

I betänkandet redogörs för nya lydelse i skollagen, omformuleringar och redaktionella ändringar.

33. Kommentar: Piteå kommun har inga invändningar mot ändringarna

Erica Lövgren

erica.lovgren@pitea.se, 072-2101375

Utbildningsförvaltningen Piteå Kommun